

اشاره:

فصلنامه علوم و فناوری نساجی دارای مجوز انتشار با اعتبار علمی از کمیسیون بررسی نشریات کشور، وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توسط موسسه نساجی امروز، منتشر می‌شود. این مجله که عضو پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نیز هست؛ کلیه مقالات علمی دریافتی در محورهای مرتبط با علوم و مهندسی نساجی را پس از داوری توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات علمی، تحقیقاتی دارای مجوز از وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، در صورت پذیرش از نظر کیفیت ارائه مطالب، روزآمد بودن موضوع، و تناسب آن با اهداف مجله، به چاپ می‌رساند. از مهم‌ترین اهداف انتشار این مجله می‌توان به مواردی مانند «معرفی آخرین دستاوردهای علمی و پژوهشی پژوهشگران دانشگاهی و صنعتی» «تلاش جهت توسعه و ترویج دانش علوم و مهندسی نساجی»، «افزایش روحیه پژوهشگری در محققین، دانشجویان و متخصصین واحدهای صنعتی» و... اشاره کرد. برای آشنایی و معرفی بیشتر فصلنامه علوم و فناوری نساجی و پوشاک، گفت‌وگویی با دکتر توانایی - قائم مقام سردبیر و مدیر اجرایی این نشریه - انجام دادیم که در ادامه می‌خوانید:

پایگاهی برای انتشار جدیدترین نتایج پژوهش‌های دانشگاهی و صنعتی

تهیه و تنظیم: سید امیرحسین امامی رئوف

گفت‌وگو با دکتر محمدعلی توانایی - عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی نساجی دانشگاه صنعتی امیرکبیر، قائم مقام سردبیر و مدیر اجرایی فصلنامه علوم و فناوری نساجی و پوشاک

نشست با ایشان، از آقای دکتر پرویز نورپناه دعوت کردیم تا به عنوان سردبیر نشریه، یاری‌مان دهند و بنده نیز به عنوان قائم مقام ایشان و مدیر اجرایی فعالیت کردم.

سپس تعدادی از همکاران اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های دولتی و آزاد را نیز به عنوان اعضای هیئت تحریریه، به همکاری دعوت کردیم و با اطلاع‌رسانی به دانشگاه‌ها و موسسات علمی و صنایع، دریافت مقالات را آغاز کردیم. اولین شماره نشریه در پاییز ۱۳۹۰ به چاپ رسید و بعد از انتشار سه شماره، به ارسال مدارک به کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، موفق به اخذ اعتبار علمی شدیم. خوشبختانه از زمان تأسیس پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، نشریه به عضویت این پایگاه درآمده و از حدود ۱/۵ سال قبل نیز با توجه به تعداد مرجع‌دهی‌ها به مقالات آن، حائز دریافت ضریب‌تاثیر (impact factor) شد.

این نشریه جزو معدود نشریاتی است که توسط یک موسسه خصوصی، تأسیس و اداره شده است. خوشبختانه نشریه مورد استقبال همکاران

شکل‌گیری فصلنامه علوم و فناوری نساجی و پوشاک چگونه و توسط چه کسانی شکل گرفت؟

برای پاسخ این سوال باید برگردم به سال ۱۳۸۸ که یکسال پیشتر از اتمام مقطع دکترای بنده نگذشته بود. در دوران تحصیل، همواره خلاً یک نشریه علمی معتبر به زبان فارسی در حوزه علوم و مهندسی نساجی، ذهنم را مشغول کرده بود. فضایی که اساتید، محققان و دانشجویان این رشته بتوانند نتایج پژوهش‌های علمی خود را در قالب مقاله به چاپ رسانند و ارتباط جامعه علمی و صنعتی بیشتر تقویت شود.

بعد از فراغت از تحصیل و پیش از شروع به کار در دانشگاه، با توجه به سابقه دوستی و همکاری که با آقای مهندس سیدشجاع‌الدین امامی رئوف داشتم به ایشان پیشنهاد راه‌اندازی یک نشریه دادم که بتواند مجوز اعتبار علمی از وزارت علوم، فناوری و تحقیقات اخذ کند و ایشان هم استقبال کردند و به عنوان صاحب امتیاز نشریه، مدیریت مسئولی آن را برعهده گرفتند. اوایل سال ۱۳۸۹ بعد از چندین

دانشگاهی و صنعتگران قرار گرفت و پیشنهادات و انتقادهای سازنده‌ای به دستمان رسید که خود مایه دلگرمی و تلاش برای بهبود روز به روز آن بود. آقایان دکتر پرویز نورپناه، دکتر بیمان ولی پور، دکتر محسن هادیزاده، دکتر داریوش سمنانی، دکتر علیرضا تهرانی بقاء، دکتر مهدی صفی، دکتر شهرام ارباب، دکتر سعید آجلی نیز از همان روزهای نخست به عنوان اعضای هیئت تحریریه نشریه، همراه ما بودند و همواره نشریه را از حمایت‌های خود بهره‌مند کردند. همچنین لازم است از آقای مهندس سعید جلالی قدیری (سردبیر مجله نساجی امروز)، خانم‌ها مهندس هاجر جمشیدی، مهندس آزاده میربها و آقای مهندس ابوالفضل محمودی نیز که در مقاطع مختلف زمانی در امور اجرایی نشریه کمک‌های

را دریافت و با اعضای هیات تحریریه، داوران و نویسندگان در ارتباط است. به طور کلی فرایند چاپ یک مقاله به شرح زیر است:

- ۱- ارسال مقاله توسط نویسنده در سامانه نشریه
- ۲- بررسی اولیه توسط سردبیر یا جانشین وی برای تعیین قابلیت بررسی داوری
- ۳- ارسال مقاله به داوران تخصصی و دریافت نظرات ایشان
- ۴- ارسال نظرات اصلاحی به نویسندگان در صورت رد نشدن مقاله توسط داوران
- ۵- دریافت مقاله اصلاح شده به همراه پاسخهای نویسنده به نظرات داوران
- ۶- ارسال مجدد به داوران برای تایید نهایی
- ۷- ارسال مقاله به ویراستار فنی پس از تایید نهایی

داوران

- ۸- پذیرش مقاله در صورت تایید انجام اصلاحات و ویراستاری توسط نویسنده
- ۹- ارسال مقاله به صفحه‌آرا برای تهیه ماکت مقاله
- ۱۰- ارسال ماکت مقاله به نویسنده برای تایید نهایی شکل و محتوای قابل چاپ
- ۱۱- انتشار آنلاین و چاپی مقاله به ترتیب در سامانه نشریه و به شکل مجله صحافی شده

در هر یک از مراحل دو تا هشت اگر مقاله مورد تایید قرار نگیرد برای اصلاحات، به نویسنده برگردانده می‌شود و این چرخه تا زمان تایید آن مرحله، تکرار خواهد شد.

۴ یک مقاله چه مدت طول می‌کشد تا مورد داوری قرار گیرد و چاپ شود؟

فرایند چاپ مقاله در نشریات علمی کمی طولانی تر از آن چیزی است که در مجلات غیر علمی وجود دارد بنابراین فرایند داوری به دلیل اینکه در هر یک از موارد بالا ممکن است تاخیرهایی رخ دهد می‌تواند از ۳ هفته تا ۴ ماه نیز به طول بیانجامد. البته مهمترین نکاتی که باعث تاخیر در فرایند داوری و چاپ می‌شوند به طور عمده، تاخیر در داوری‌هایی است که توسط همکاران دانشگاهی مان بوجود می‌آید و دیگری تاخیرهایی است که توسط نویسندگان عزیز

مهندسی نساجی و پژوهش‌گران واحدهای تحقیق و توسعه شاغل در صنایع نساجی هستند. البته بعد از تصویب امکان انتشار حداکثر یک مقاله در هر شماره، از بخش صنعت، که با فرایند داوری متفاوتی پذیرش می‌شوند، مخاطبینی از مدیران نهادهای تصمیم‌ساز و متخصصین شاغل در بخش‌های تولید نیز به جمع مخاطبان افزوده شدند. آمار مقالات دانلود شده از سامانه نشریه نشان می‌دهد، مقالات پذیرفته و چاپ شده از توجه بسیار خوبی برخوردار بوده است. ولیکن در کل تعداد مقالات با کیفیتِ ارسالی به نشریه در طول یک سال، از آنچه پیش‌بینی می‌شود معمولاً کمتر است و انشا... با برخی راهکارهای در نظر گرفته شده، امید می‌رود به تعداد مقالات دریافتی افزوده شود.

۴ در مورد سیستم ارسال مقالات، داوری و نهایتاً چاپ مقالات توضیحاتی ارائه نمایید.

تقریباً از سال دوم انتشار مقالات، به این جمع‌بندی رسیدیم که نشریه به سامانه آنلاین ارسال و دریافت مقالات احتیاج دارد تا فرایند دریافت، داوری، مکاتبات و چاپ مقالات در مدت زمان کوتاه‌تر و ساده‌تری انجام شود. از این رو نشریه، چندین سال است که از طریق سامانه آنلاین دریافت و انتشار مقالات به آدرس www.jtst.ir مقالات نویسندگان

شایانی کرده‌اند، به نیکی یاد شود.

انتشار این فصلنامه با چه اهدافی دنبال می‌شود؟ مهمترین هدف فصلنامه علوم و فناوری نساجی و پوشاک، کمک به ارتقا و پیشرفت پژوهش‌های علمی و صنعتی در حوزه صنایع نساجی کشور است. نشریه در محورهای مختلفی از نویسندگان دعوت به ارسال مقاله کرده که برخی از آنها عبارتند از: علوم و مهندسی الیاف، تکسچر، ایزینگ، ریسندگی و بافندگی، علم رنگ، چاپ و تکمیل، منسوجات بی‌بافت و کفپوش‌ها، فناوری نانو و بایو، منسوجات هوشمند، پلیمرها و کامپوزیت‌های نساجی، پردازش تصویر در نساجی، مدل سازی و شبیه سازی در نساجی، تکنیک‌های آماری در نساجی، کنترل کیفیت و مدیریت نساجی یکی دیگر از اهداف نشریه، ارتباط بیشتر پژوهشگران دانشگاهی و صنعتی و ایجاد بستری برای انتشار نتایج آخرین پژوهش‌های آنها بوده است که خوشبختانه در نشست‌ها یا برخوردهایی که با این عزیزان داشته‌ایم، این هدف نیز ظاهراً به خوبی محقق شده است.

۴ مخاطبان آن چه قشری هستند و تاچه میزان از آن استقبال به عمل آورده‌اند؟

مخاطبان نشریه، اغلب اعضای هیئت علمی و اساتید، محققان و دانشجویان دانشگاه‌ها در رشته

آسان‌تر و سریع‌تر قرار گیرند.
۴ چه برنامه‌هایی برای توسعه و ارتقاء نشریه مدنظر دارید؟

خوشبختانه با همکاری دست اندرکاران اجرایی نشریه، اعضای هیات تحریریه و همکارانمان که زحمت داوری‌ها را می‌پذیرند و محققینی که نتایج پژوهش‌هایشان را به این نشریه ارسال کرده‌اند، با وجود همه مشکلات و محدودیت‌ها، با انتشار تقریباً منظم و با کیفیت مقالات، نشریه همان‌طور که اشاره کردم مراحل ارتقاء را به خوبی طی کرده است. اخیراً ضریب تاثیر نیز دریافت نموده است که نشان از ارتقا قابل توجه آن در طی این سال‌ها بوده است.

اخیراً هم با ابلاغ آیین‌نامه جدید کمیسیون نشریات وزارت عتف، کلیه نشریات دارای امتیاز علمی اعم از ترویجی یا پژوهشی، به عنوان مجله علمی معتبر و همسان شناخته می‌شوند و طی فرایند ارزیابی جدید، بر اساس این آیین‌نامه، نشریات از رتبه برخوردار خواهند شد که در محاسبه امتیازات پژوهشی برای نویسندگان مقالات آنها به صورت ضریبی در نظر گرفته خواهد شد. در راستای ارتقای کیفی نشریه نیز یکی از اقدامات انجام شده، دعوت از تعدادی همکاران شناخته شده و فعال که عضو هیئت علمی دانشکده‌های مهندسی نساجی هستند بوده تا با عضویت در هیات تحریریه نشریه به غنای علمی آن افزوده شود.

نگارش شده توسط محققین آن که باعث میشود تعداد مقالات قابل دریافت به نسبت بسیاری از رشته‌های علمی و فنی کاهش یابد.

۴ تا چه میزان در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و تحقیقاتی شناخته شده است و برای آشنایی بیشتر مخاطبان چه اقداماتی انجام می‌شود؟
نشریه در بین دانشکده‌ها و گروه‌های مهندسی نساجی و رشته‌های مرتبط از طریق اساتید محترم این مراکز که اغلب از دوستان و همکاران ما هستند در همان سال نخست راه‌اندازی، شناخته شده و از طریق آنها نیز به دانشجویان و سایر محققین اطلاع‌رسانی شده است. در چند برهه زمانی نیز اطلاع‌رسانی از طریق ایمیل به جامعه متخصصین نساجی و مشترکین مجله نساجی امروز شده است. از جمله برنامه‌های این نشریه اطلاع‌رسانی به دانشکده‌های مرتبط با اهداف مجله و غیر نساجی است تا در صورتی که در این مراکز هم پژوهش‌هایی در این حوزه انجام می‌شود قابل پوشش گردد. بطور مثال در دانشکده‌های مدیریت و مهندسی صنایع، دانشکده‌های مهندسی شیمی و مهندسی پلیمر و.....

همچنین برنامه‌ای که از چندی پیش آغاز کردیم، رایزنی با کنفرانس‌های معتبر تخصصی مهندسی نساجی است تا مقالات برتر این کنفرانس‌ها بعد از خاتمه جهت چاپ در این نشریه مورد ارزیابی

در اصلاحات و ویرایش‌های مورد نظر داوران یا ویراستار نشریه بوجود می‌آید.

۴ در مورد امتیاز این فصلنامه در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توضیحاتی ارائه نمایید.
اولین شماره نشریه علوم و فناوری نساجی و پوشاک در پاییز ۱۳۹۰ به چاپ رسید و بعد از انتشار سه شماره، با ارسال مدارک به کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، موفق به اخذ اعتبار علمی شدیم. خوشبختانه از زمان تاسیس پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، نشریه به عضویت این پایگاه نیز درآمده است و عناوین و چکیده مقالات از طریق این پایگاه در فضای مجازی منتشر و قابل دسترسی است. از حدود ۱/۵ سال قبل هم با توجه به مرجع‌دهی به مقالات چاپ شده در این نشریه، حائز دریافت ضریب تاثیر (impact factor) شد.

۴ برای انتشار فصلنامه با چه چالش‌هایی مواجه هستید؟

در مجموع اغلب نشریات علمی، اعم از آنهایی که وابسته به یک موسسه، تشکل یا دانشگاه دولتی هستند یا آنهایی که به صورت خصوصی اداره می‌شوند با چالش‌های مختلفی روبرو هستند که به‌طور عمده می‌توان به مواردی همچون، کمبود منابع مالی و حامیان مالی، تعداد مقالات کم با کیفیت دریافت شده، تاخیرهای داوری و ویرایش توسط داوران و نویسندگان اشاره کرد. اما نشریاتی که توسط موسسات خصوصی اداره می‌شوند با مشکلات حادث‌تری دست و پنجه نرم می‌کنند. از جمله، عدم حمایت مالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از آنها و هزینه‌های چاپ بیشتر. نشریه علوم و فناوری نساجی و پوشاک، علاوه بر موارد گفته شده با برخی چالش‌های دیگری هم روبرو است. از جمله، عدم تمرکز همه عوامل اجرایی نشریه در یک مرکز یا موقعیت جغرافیایی که باعث اندکی طولانی‌تر شدن فرایند چاپ مقالات می‌شود، همچنین، تخصصی بودن رشته مهندسی نساجی و به همین دلیل، کمتر بودن تعداد مقالات

